

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра теорії та історії держави та права

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Загальні етичні вимоги правничої професії»
обов'язкова компонента освітньої програми
другого (магістерського) рівня вищої освіти

081 Право (08 Право)

Кам'янець-Подільський 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 13.08.2024 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри теорії та історії держави та права (протокол від 12.08.2024 № 1).

Розробники:

1. Старший викладач кафедри теорії та історії держави та права Колесніков С.Д.

Рецензенти:

1. Професор кафедри міжнародного та європейського права юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, доктор юридичних наук, професор Гавриленко О.А.
2. Завідувач кафедри конституційного і міжнародного права Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Гудзь Т. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 2 Загальна кількість годин – 60 Кількість тем - 8	_ 08 _ Право; <small>(шифр галузі) (назва галузі знань)</small> _ 081 _ Право <small>(код та назва спеціальності)</small> _ перший (бакалаврський) _ <small>(рівень вищої освіти)</small>	Навчальний курс _ 1 _ <small>(номер)</small> Семестр _ 2 _ <small>(номер)</small> Вид контролю: залік <small>(екзамен, залік)</small>
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		заочна форма навчання
Лекції - 6 <small>(годин)</small>		Лекції - 2 <small>(годин)</small>
Семінарські заняття - 6 <small>(години)</small>		Семінарські заняття - 2 <small>(годин)</small>
Практичні заняття - 8 <small>(години)</small>		Практичні заняття - 4 <small>(години)</small>
Самостійна робота - 40 <small>(годин)</small>		Самостійна робота - 52 <small>(години)</small>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у засвоєнні основних аспектів деонтології, вдосконаленні знань з загальної теорії держави та права, зокрема тих, що мають прикладне значення, а також у формуванні навичок орієнтування у конкретних життєвих ситуаціях, пов'язаних з проблемними питаннями юридичної практики, у розширенні юридичного світогляду студентів, виробленні у них вмінь правильно тлумачити і застосовувати нормативні деонтологічні документи, юридично коректно оцінювати юридичні факти, мислити правовими категоріями, зміцнювати режим законності як основу діяльності державних органів, недержавних підприємств, установ, організацій.

Завдання загальні етичні вимоги правничої професії – розкрити значення професійного обов'язку, відповідальності в практичній діяльності, визначити систему правил і вимог до юристів, виявити, за яких умов вони можуть бути здійснені.

Міждисциплінарні зв'язки: "Теорія держави і права", "Філософія права", "Політологія", "Соціологія", "Конституційне право" тощо.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- теоретичні положення, які визначаються програмою курсу,
- відповідний нормативний матеріал,
- юридичну термінологію навчального курсу;

вміти:

- аналізувати юридичні факти;
- тлумачити правові категорії, які є необхідними для аналізу правовідносин;
- аналізувати та застосовувати чинне законодавство при вирішенні конкретних спорів;
- вирішувати проблемні правові ситуації на основі аналізу норм законодавства та судової практики;
- юридично коректно оцінювати правові явища;
- вирішувати завдання щодо відповідної кваліфікації правових ситуацій та розробляти їх правову аргументацію.

<p>Інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні (фахові) компетентності</p>	<p>Здатність розв'язувати задачі інноваційного характеру у сфері права.</p> <p>ЗК-2.Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>ЗК-3.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-4.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК-7.Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК-8.Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>СК-1.Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.</p> <p>СК-5.Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного приватного права, а також кримінальної юстиції.</p>
---	---

	<p>СК-6.Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.</p> <p>СК-7.Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства України.</p> <p>СК-8.Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.</p> <p>СК-10.Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.</p> <p>СК-11.Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту права, свобод та інтересів клієнтів.</p> <p>СК-13.Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.</p> <p>СК-14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини</p> <p>СК-15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.</p>
--	---

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1 “Деонтологічні основи правоохоронної діяльності як наука і навчальна дисципліна.”

Предмет деонтологічних основ правоохоронної діяльності. Належне та можливе. Історія деонтології: передумови виникнення, етапи розвитку. Нормативні основи юридичної деонтології. Формування міжнародних деонтологічних норм. Значення деонтологічних норм для діяльності юриста наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Поведінка юриста та діяльність юриста.

Аспекти формування поняття «стандарти діяльності». Діяльність юриста як вибір належної поведінки. Деонтологічні дилеми. Засоби і методи пізнання

юридичної деонтології. Загальнометодологічна практика застосування загальнонаукових і спеціально-наукових методів пізнання юридичної деонтології. Місце юридичної деонтології у системі юриспруденції. Зв'язок юридичної деонтології з іншими юридичними та суспільними дисциплінами. Структура дисципліни «Юридична деонтологія». Функції та принципи деонтології Професія «правоохоронець»: поняття, загальні ознаки. Професіоналізм правоохоронця.

Тема 2 “Юрист, громадянське суспільство, держава.”

Професія юриста. Поняття, через які розкривається професія юриста: діяльність, взяту як певну реальність; професіоналізм як якість діяльності; юридичний характер діяльності, що відрізняє її від економічної, управлінської та інших соціальних сфер застосування праці особи.

Юрист. Загальні ознаки професії юриста. Професіоналізм як невід'ємна властивість юридичної діяльності.

Юридичний фах. Види фахів юридичних професій. Кваліфікація юриста. Якості юриста як особи, що визначають рівень його кваліфікації.

Сфери прикладання праці юриста. Позитивні результати правової роботи юристів для суспільства.

Кваліфікаційний паспорт юриста і його структурна характеристика. Загальна структурна характеристика кваліфікаційного паспорта юриста. Кадрова політика держави у сфері юридичної практики.

Тема 3 “Загальна характеристика правоохоронної діяльності.”

Методологічні підходи до розуміння (вивчення) правоохоронної діяльності. Правоохоронна діяльність як різновид соціальної діяльності. Основні риси, що характеризують юридичну діяльність.

Зміст юридичної діяльності. Види юридичної діяльності. Правові дії та юридична діяльність.

Юридична діяльність та професійна діяльність юристів. Система юридичної діяльності.

Внесок римських юристів у світову юридичну теорію та юридичну практику. Тенденції розвитку юридичної діяльності.

Тема 4 “Юридична практична діяльність.”

Загальна характеристика юридичної практичної діяльності. Юридична практична діяльність і право.

Основні підходи до праворозуміння. Позитивістський (нормативний) підхід. Соціологічне праворозуміння. Право і суспільство. Право і економічні та інші матеріальні суспільні відносини. Право і демократія.

Юридична практична діяльність і правова практика.

Основні ознаки юридичної практичної діяльності. Професіоналізм, незалежність, компетентність, повага та не порушення прав, свобод та законних інтересів інших суб'єктів, конфліктність, інформативність, гласність, конфіденційність, чесність, порядність, щирість.

Юридична практика: поняття, види: Поняття юридичної практики. Основні види юридичної практики.

Професійна таємниця юриста: Вміння володіти службовою таємницею і його принципи. Дотримання адвокатської таємниці. Предмети адвокатської таємниці. Обов'язок нотаріуса зберігати службову таємницю. Виняток з службової таємниці нотаріуса. Дотримання службової таємниці судців. Службова таємниця робітників служби безпеки. Службова таємниця слідчого.

Присяга юриста-практика: Значення присяги юриста-практика Присяга працівника органів внутрішніх справ. Присяга адвоката. Присяга судді. Присяга нотаріуса.

Принципи, завдання та функції юридичної практичної діяльності.

Тема 5 “Види юридичної практичної діяльності.”

Поняття суб'єктів юридичної практичної діяльності. Обов'язки та права суб'єктів юридичної практичної діяльності.

Основні вимоги та умови набуття права на здійснення юридичної практичної діяльності (набуття якостей, необхідних для самостійного здійснення професійних функцій, права на самостійне здійснення юридичної практичної діяльності, професійних повноважень, припинення здійснення професійних повноважень).

Судова практична діяльність. Прокурор як суб'єкт здійснення юридичної практичної діяльності. Слідча практична діяльність. Адвокати та нотаріуси як суб'єкти здійснення юридичної практичної діяльності. Юридична консультативна діяльність.

Тема 6 “Культура юриста та її види.”

Поняття культури юриста. Види культури юриста. Правова культура юриста: поняття та її види. Правова культура суспільства, професійної групи і особи. Компетентність та досвід юриста. Етична культура юриста. Юридична деонтологія і професійна етика. Кодекс професійної етики юриста. Професійний обов'язок юриста. Інформаційна культура юриста. Орієнтування в інформаційних потоках. Збір, обробка, зберігання та знищення інформації. Психологічна культура юриста: поняття, загальна характеристика. Психологічна культура юриста на різних рівнях його діяльності. Застосування психологічних знань в діяльності юриста. Конфлікти в юридичній практиці.

Політична культура юриста: поняття, її види та зміст. Залучення юриста до реалізації державної політики. Конституційна заборона діяльності політичних партій в державних органах, установах, підприємствах, організаціях, виконавчих органах місцевого самоврядування, військових формуваннях тощо.

Естетична культура юриста. Поняття, особливості формування та реалізації. Службовий етикет юриста. Манери поведінки юриста. Зовнішній вигляд юриста.

Тема 7 “Професіограми юридичних професій.”

Професіограма працівника органів внутрішніх справ: Професіограма слідчого органів внутрішніх справ, дізнавача органів внутрішніх справ, оперуповноваженого кримінального розшуку, відділу по боротьбі з економічними злочинами, відділу по боротьбі з незаконним обігом наркотиків, інспектора ДАІ, експерта-криміналіста, інспектора кримінальної міліції у

справах неповнолітніх, дільничного інспектора міліції, інспектора по роботі з особовим складом МВС.

- Професіограма адвоката. Поняття професіограми адвоката. Структура професіограми адвоката.
- Професіограма судді. Поняття професіограми судді. Структура професіограми судді.
- Професіограма працівника прокуратури. Поняття професіограми працівника прокуратури. Структура професіограми працівника прокуратури.
- Професіограма юрисконсульта. Поняття професіограми юрисконсульта. Структура професіограми юрисконсульта.
- Професіограма нотаріуса. Поняття професіограми нотаріуса. Структура професіограми нотаріуса.

Тема 8 “Стандарти професійної діяльності правоохоронних органів та їх закріплення.”

Закріплення стандартів професійної діяльності юриста. Права людини, деонтологічні норми і професійна діяльність юриста. Поняття міжнародних та національних стандартів професійної юридичної діяльності. Деонтологічні документи інших країн.

Деонтологічні документи у сфері охорони правопорядку. Етичний кодекс працівника міліції України. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку. Основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї. Декларація про поліцію. Європейський етичний кодекс як базовий документ здійснення діяльності з охорони правопорядку в країнах – членах Ради Європи.

Деонтологічні вимоги щодо вразливих груп осіб. Деонтологічні норми щодо осіб, позбавлених волі. Мінімальні стандартні правила поведінки з ув'язненими. Деонтологічні норми щодо поведінки з неповнолітніми.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни		Вид контролю
	Всього	з них:	

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					Вид контролю
	Всього	з них:				
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	

Семестр № 2

Тема № 1: Деонтологічні основи правоохоронної діяльності як наука і навчальна дисципліна	8	2				6	Залік
Тема № 2: Юрист, громадянське суспільство, держава	8			2		6	
Тема № 3: Загальна характеристика юридичної діяльності	12		2			10	
Тема № 4: Юридична практична діяльність	8			2		6	
Тема № 5: Види юридичної практичної діяльності	6					6	
Тема № 6 Культура юриста та її види: етична, правова, психологічна, політична, інформаційна та естетична.	6					6	
Тема № 7: Професіограми юридичних професій	6					6	
Тема № 8: Стандарти професійної діяльності правоохоронних органів та їх закріплення	6					6	
Всього за семестр № 2:	60	2	2	4		52	

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни			Література:
Тема № 1 Деонтологічні основи правоохоронної діяльності як наука і навчальна дисципліна			2, с.5-28; 3, с.10-53; 4., с. 3-9; 5, с.4-30; 6, с.5-22; 8, с.5-37; 9, с.6-39; 11, с.5-63; 12, с.7-72; 13, с.5-19.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити поняття деонтології у вузькому і широкому розумінні. 2. Опрацювати нормативні джерела юридичної деонтології. 3. Дослідити деонтологічні стандарти поведінки юриста – основу юридичної деонтології. 4. Здійснити аналіз історичних джерел юридичної деонтології як науки і навчальної дисципліни. 5. Визначити мету юридичної деонтології. 6. З'ясувати завдання юридичної деонтології як навчальної дисципліни і встановити її структуру. 7. З'ясувати місце юридичної деонтології в системі суспільних і юридичних наук. 8. Окреслити напрямки зв'язку юридичної деонтології з іншими юридичними науками і навчальними дисциплінами. 		
Тема № 2 Юрист, громадянське суспільство, держава			2, с.28-86; 3, с.167-239; 4, с.22-27; 8, с.38-98
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати професію юриста. 2. Визначити поняття, через які розкривається професія юриста: діяльність, взята як певна реальність; професіоналізм як якість діяльності; юридичний характер діяльності, що відрізняє її від економічної, управлінської та інших соціальних сфер 		

	застосування праці особи. 3. Дати характеристику професіоналізму як невід'ємній властивості юридичної діяльності. 4. Визначити юридичний фах. Види фахів юридичних професій. 5. Окреслити сфери прикладання праці юриста. 6. Вказати на позитивні результати правової роботи	
	Тема №3 Загальна характеристика юридичної діяльності	4, с. 17-22, 28-33; 7, с.23-47.
	1. Проаналізувати методологічні підходи до розуміння (вивчення) юридичної діяльності. 2. Дати характеристику юридичній діяльності як різновиду соціальної діяльності. 3. Дослідити основні риси, що характеризують юридичну діяльність. 4. Визначити юридичну діяльність та професійну діяльність юристів. 5. Окреслити систему юридичної діяльності. 6. З'ясувати внесок римських юристів у світову юридичну теорію та юридичну практику. 7. Дослідити тенденції розвитку юридичної діяльності.	
	Тема № 4. Юридична-практична діяльність	4, с.22-27; 5, с.51-62
	1. Дати загальну характеристику юридичної практичної діяльності. 2. Визначити юридичну практичну діяльність і право. 3. Визначити юридичну практичну діяльність і правову практику. 4. Охарактеризувати основні ознаки юридичної практичної діяльності. 5. Дати визначення: професійній таємниці юриста; вміню володіти службовою таємницею і його принципам; дотримання адвокатської таємниці; предмети адвокатської таємниці; обов'язок нотаріуса зберігати службову таємницю; виняток з службової таємниці нотаріуса; дотримання службової таємниці суддів; службова таємниця робітників служби безпеки; службова таємниця слідчого. 6. З'ясувати значення присяги юриста-практика, присяги працівника органів внутрішніх справ, присяги адвоката, присяги судді, присяги нотаріуса. 7. Визначити принципи, завдання та функції юридичної практичної діяльності.	
	Тема №5. Види юридичної практичної діяльності.	2, с.87-111; 7, с.202-306; 7, с.324-374; 8, с.99-134; 19, с.7-28.
	1. Вказати основні вимоги та умови набуття права на здійснення юридичної практичної діяльності. 2. Визначити професійну (дисциплінарну) відповідальність юристів. 3. Охарактеризувати процедури, умови, прийоми та засоби здійснення юридичної практичної діяльності. 4. Дослідити питання координації і взаємодії у юридичній практичній діяльності. 5. Визначити гарантії юридичної практичної діяльності. 6. Дослідити питання оплати праці юристів, їх правовий та соціальний захист.	
	Тема №6. Культура юриста та її види	3, с.54-93; 11, с.66-75; 12, с.73-84; 24, с.59-72.
	1. Визначити поняття культури юриста. 2. Охарактеризувати види культури юриста. 3. Дослідити правову культуру юриста: поняття та її види. Правова культура суспільства, професійної групи і особи. Компетентність та досвід юриста.	

	<p>4. Дослідити етичну культуру юриста. Юридична деонтологія і професійна етика.</p> <p>5. Проаналізувати кодекс професійної етики юриста. Професійний обов'язок юриста.</p> <p>6. Дослідити інформаційну культуру юриста. Орієнтування в інформаційних потоках. Збір, обробка, зберігання та знищення інформації.</p> <p>7. Дослідити психологічну культуру юриста: поняття, загальна характеристика. Психологічна культура юриста на різних рівнях його діяльності. Застосування психологічних знань в діяльності юриста. Конфлікти в юридичній практиці.</p> <p>8. Дослідити політичну культуру юриста: поняття, її види та зміст. Залучення юриста до реалізації державної політики. Конституційна заборона діяльності політичних партій в державних органах, установах, підприємствах, організаціях, виконавчих органах місцевого самоврядування, військових формуваннях тощо.</p> <p>9. Дослідити естетичну культуру юриста. Поняття, особливості формування та реалізації. Службовий етикет юриста. Манери поведінки юриста. Зовнішній вигляд юриста.</p>	
	Тема № 7 Професіограми юридичних професій.	2, с.292-328; 8, с.416-494; 9, с.159-187; 17, с.185-198; 17, с.206-222; 20, с.217-287.
	<p>1. Дослідити професіограми юридичних професій: дати загальну характеристику.</p> <p>2. Охарактеризувати спекти (види) юридичної діяльності: пошуковий (пізнавальний), комунікативний, посвідчуючий, організаційний, реконструктивний, соціальний аспекти.</p> <p>3. Дослідити професіограми працівників органів внутрішніх справ: слідчого органів внутрішніх справ, дізнавача органів внутрішніх справ, оперуповноваженого кримінального розшуку, відділу у боротьбі з економічними злочинами, відділу у боротьбі з незаконним обігом наркотиків, інспектора ДАІ, експерта – криміналіста, експерта – кримінологіста, інспектора кримінальної міліції у справах неповнолітніх, дільничного інспектора міліції, інспектора по роботі з особливим складом МВС.</p> <p>4. Дослідити професіограму адвоката.</p> <p>5. Дослідити професіограму судді.</p> <p>6. Дослідити професіограму працівника прокуратури.</p> <p>7. Дослідити професіограму юрисконсульта.</p> <p>8. Дослідити професіограму нотаріуса.</p>	
	Тема № 8 Стандарти професійної діяльності правоохоронних органів та їх закріплення	1, с. 17-24, 66-103, 108-118, 127-137; 5, с. 130-148.
	<p>1. Закріплення стандартів професійної діяльності юриста.</p> <p>2. Визначити права людини, деонтологічні норми і професійна діяльність юриста. Поняття міжнародних та національних стандартів професійної юридичної діяльності.</p> <p>3. Проаналізувати деонтологічні документи інших країн.</p> <p>4. Проаналізувати деонтологічні документи у сфері охорони правопорядку.</p> <p>5. Дослідити етичний кодекс працівника міліції України.</p> <p>6. Дослідити кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку.</p> <p>7. Визначити основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї.</p> <p>8. Дослідити декларація про поліцію.</p> <p>9. Дослідити Європейський етичний кодекс як базовий документ здійснення діяльності з охорони правопорядку в країнах – членах Ради Європи.</p> <p>10. Дослідити деонтологічні вимоги щодо вразливих груп осіб.</p>	

		11. Дослідити деонтологічні норми щодо осіб, позбавлених волі. 12. Визначити мінімальні стандартні правила поведінки з ув'язненими. 13. Дослідити деонтологічні норми щодо поведінки з неповнолітніми.	
--	--	--	--

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми наукових робіт

1. Компетентність як показник професійної майстерності юриста.
2. Кваліфікаційна атестація юриста.
3. Місце та соціальне призначення юриста.
4. Професійна деформація юриста та правовий нігілізм.
5. Професійний обов'язок, його структура.
6. Поняття «метод, структура юридичної деонтології».
7. Місце та соціальне призначення юриста у суспільстві.
8. Кадрова політика держави у юридичній сфері .
9. Психологічна структура юриста.
10. Конфлікти в юридичній практиці.
11. Професійно-правова культура юриста.
12. Правові форми діяльності держави.
13. Компетентність, як показник професійної майстерності юриста.
14. Кваліфікаційна атестація юриста.
15. Дисциплінарна відповідальність юридичної праці.
16. Професіограма слідчого МВС.
17. Політична культура юриста.
18. Етична культура юриста.
19. Естетична культура юриста.
20. Юридична діяльність, як різновид соціальної діяльності.
21. Зміст та види юридичної діяльності.
22. Система вищої юридичної освіти в Україні.
23. Поняття та основні ознаки юридичної практичної діяльності.
24. Принципи, завдання та функції юридичної практичної діяльності.
25. Основні дії юридичної практичної діяльності.
26. Суб'єкти здійснення юридичної практичної діяльності.
27. Основні вимоги та умови набуття права на здійснення юридичної практичної діяльності.
28. Судова діяльність.
29. Прокурорська діяльність.
30. Адвокатська діяльність.
31. Юридична консультативна діяльність.
32. Юридична виконавча діяльність.

33. Правовий нігілізм, як антипод правової культури і шляхи його подолання.
34. Витрати практичної юридичної діяльності. Професійна реформація та її подолання.
35. Місце юридичної деонтології в системі суспільних і юридичних наук.
36. Права та обов'язки суб'єктів юридичної практичної діяльності.
37. Професійно-правова культура юриста.
38. Психологічна культура юриста.
39. Політична культура юриста.
40. Етична культура юриста.

6. Методи навчання

У навчальному процесі поєднуються традиційні методи викладання у вищій школі (проблемний, евристичний, репродуктивний), прийоми та форми викладання (лекція, семінарське заняття) з новими, що передбачають використання активних форм навчання (тестів різного рівня складності), різнопланової науково-дослідної роботи студентів під безпосереднім керівництвом викладача.

Поточний контроль засвоєння знань студентами здійснюється на кожному практичному занятті у формі усного опитування, тестування, заслуховування реферативних повідомлень, використання інших інтерактивних методів.

На *лекціях* відбувається формування фундаментальних, основоположних понять юридичної деонтології, ознайомлення з нормативно-правовою базою.

На *семінарських та практичних* заняттях відбувається контроль якості засвоєного навчального матеріалу, а також відпрацювання практичних вмінь.

Формою семінарських занять можуть бути колоквіуми (заняття, що проходять у вигляді опитування всіх студентів групи за темою семінарського заняття викладачем), виконання контрольних письмових робіт, що виконуються на протязі заняття. Крім того, семінари відбуваються у формі заслуховування та обговорення (дискусії) окремих питань чи доповідей студентів. Водночас ця форма аудиторного заняття використовується викладачем для більш детального розгляду окремих тем та категорій курсу. Це дає можливість, також, перевірити повноту засвоєння матеріалу, виявити недоліки, сприяти формуванню знань на проблемному рівні.

Підготовка до семінарського заняття відображається студентом у «робочому зошиті». В цитатній, тезовій, схематичній та інших формах фіксується результат роботи з рекомендованою літературою по темі семінарського заняття. Такі матеріали використовуються для відповіді на аудиторних заняттях, а також для усної доповіді по окремій тематиці і обов'язково при відпрацюванні пропущених занять.

У обов'язковому порядку студенти спираються у підготовці на рекомендовану методичними посібниками і настановами викладачів літературу: підручники, навчальні посібники, монографії, наукові статті у періодичних

виданнях. Особливо важливі нормативно-правові акти, що стосуються питань теми семінарського заняття.

Завдання, які виконуються безпосередньо на практичному занятті в усній чи письмовій формі, з розподілом чи без розподілу на варіанти на розсуд викладача, проводяться з використанням інтерактивних методик (аналіз правових ситуацій, робота в малих групах, послідовне обґрунтування, правнича промова, незакінчене речення, стоп-кадр, та ін.). Крім того, практичні заняття відбуваються у формі заслуховування та обговорення (дискусії) окремих питань теми чи доповідей студентів для більш детального та повного засвоєння матеріалу, що має практичне значення.

Основними вимогами до виступу на практичному занятті є: високий науково-теоретичний рівень виступу; глибоке і всебічне розкриття змісту питання; органічний зв'язок теоретичного матеріалу з практичними питаннями; логічно злагоджений та аргументований виклад матеріалу; вміння робити обґрунтовані висновки.

В кінці заняття викладач підводить підсумки, оцінює виступи студентів, визначає завдання на наступні заняття.

Крім того, враховуються творчий підхід до розкриття питань, активність на занятті, доказовість та переконливість, методика викладення матеріалу, зв'язок його з практикою.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Поняття і ознаки юридичної деонтології
2. Предмет, методологія юридичної деонтології
3. Передумови виникнення юридичної деонтології
4. Етапи розвитку юридичної деонтології
5. Нормативні основи юридичної деонтології.
6. Функції юридичної деонтології
7. Принципи юридичної деонтології.
8. Місце юридичної деонтології у системі юридичних наук.
9. Професія «юрист»: поняття, загальні ознаки.
10. Основні види професії «юрист»
11. Поняття юридичної освіти, її види.
12. Форми юридичної освіти
13. Принципи юридичної освіти
14. Взаємозв'язок юридичної освіти, юридичної науки і юридичної практики
15. Стандарт вищої юридичної освіти
16. Кваліфікаційний паспорт юриста-фахівця
17. Перепідготовка юридичних кадрів.
18. Стажування юридичних кадрів
19. Підвищення кваліфікації юридичних кадрів
20. Юридична діяльність: поняття, ознаки.
21. Види юридичної діяльності
22. Поняття та ознаки юридичної практики

23. Види юридичної практики
24. Зміст юридичної практики
25. Юридичний процес, його поняття, види
26. Юридична справа та її вирішення
27. Види процесуальних актів-документів
28. Кваліфікаційна атестація юристів-фахівців, її поняття, суб'єкти проведення
29. Методи оцінки професійної кваліфікації.
30. Основні положення змісту атестаційного документу
31. Кваліфікаційна атестація суддів
32. Кваліфікаційна атестація прокурорських працівників
33. Кваліфікаційна атестація адвокатів
34. Кваліфікаційна атестація нотаріусів
35. Кваліфікаційна атестація органів внутрішніх справ
36. Міжнародні стандарти професійної діяльності юристів
37. Національні стандарти професійної діяльності юристів
38. Підстави дисциплінарної відповідальності.
39. Основні види дисциплінарних стягнень
40. Стадії дисциплінарного провадження
41. Дисциплінарна відповідальність суддів
42. Дисциплінарна відповідальність прокурорських працівників
43. Дисциплінарна відповідальність працівників органів внутрішніх справ
44. Дисциплінарна відповідальність адвокатів
45. Дисциплінарна відповідальність працівників нотаріату
46. Культура юриста: поняття, основні види, їх загальна характеристика
47. Правова культура юриста
48. Політична культура юриста
49. Принцип політичного нейтралітету у професійній діяльності юриста
50. Етична культура юриста
51. Естетична культура юриста
52. Психологічна культура юриста
53. Види темпераментів.
54. Поняття та види стиля керівництва.
55. Стилi вирішення конфліктів.
56. Естетичні характеристики правових документів.
57. Деформації професійної свідомості юриста-практика.
58. Загальна характеристика професіограм юридичних професій
59. Структура професіограм юридичних професій
60. Професіограми працівників органів внутрішніх справ
61. Професіограма судді
62. Професіограма адвоката
63. Професіограма нотаріуса
64. Професіограма юрисконсульта
65. Професіограма працівника прокуратури
66. Стандарти незалежної юридичної професії Міжнародної асоціації юристів.
67. Кодекс поведінки посадових осіб по підтриманню правопорядку.

68. Основні положення Декларації основних принципів правосуддя для жертв злочину та зловживань владою.

69. Міжнародні принципи щодо незалежності судових органів.

70. Міжнародні мінімальні правила поводження з ув'язненими.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок студентом з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Курсант (студент, слухач), який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перекласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\frac{\text{Результат навчальних занять за семестр} + \text{Результат самостійної роботи за семестр}}{2} \right) * 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, залікових книжках студентів, **Присутність студентів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо студент не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності студентів, слухачів, становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Студент, слухач, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен, залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється навчально-науковими інститутами (факультетами). Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Студентам, які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Студенти, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими

результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі підсумкового контролю (екзамену чи заліку), то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\frac{\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни}}{2} = \frac{\text{Підсумкові бали за поточний семестр}}{1} + \frac{\text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{1} : 2$$

Критерії оцінювання навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, вирішити практичне завдання тощо.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах		Оцінка за національною шкалою	Оцінка	
			Оцінка	Пояснення
12	97-100	Відмінно ("зараховано")	A	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
11	94-96			
10	90-93			
9	85–89	Добре ("зараховано")	B	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома - трьома незначними помилками.
8	80-84			
7	75–79		C	„Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
6	70–74	Задовільно ("зараховано")	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний не повністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань, містять помилки , робота з трьома значними помилками.
5	65-69			
4	60–64	Незадовільно („не зараховано")	E	„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
3	40–59		FX	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
2	21–40		F	„Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки
1	1-20			

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

10.1. Рекомендована література

10.1.1. Основна:

Підручники та навчальні посібники:

10.1.2.

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Логвиненко І.А., Логвиненко Є.С., Невзоров І.Л., Загуменна Ю.О. Курс лекцій з юридичної деонтології : навч. посіб. / за заг. ред. І. А. Логвиненка, І.Л.Невзорова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 184 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ed4a0090-3bf0-43ec-9b1a-a23d48badb90/content>.
3. Пендюра М.М., Дручек О.В. Юридична деонтологія : навч. посіб. Ч. 1 / М.М. Пендюра, О.В. Дручек. – К. : НАВС, 2019. – 169 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2bac_pravo/CH1-navchalnyy-posibnyk-YUD-2014.pdf
4. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
5. Ухач В.З. Юридична деонтологія і професійна етика: Навчальний посібник. - Тернопіль: Вектор, 2018. - 335 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/20178/1/JDPE_2015.pdf
6. Пендюра М. М. Поліцейська деонтологія : курс лекцій : К. : 7БЦ, 2021. 277с. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/17071/1/Поліцейська%20деонтологія_Пендюра%20Максим%20Миколайович.pdf.
7. Поліцейська деонтологія: навчальний посібник / за заг. ред. В.Я.Марковського. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 316 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3515>.
8. Поліцейська деонтологія : навч. посібник / кол. авт. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 144 с. URL: https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10738/1/макет_ПД_навч_посіб-1.pdf.
9. Гусарев С.Д., Тихомиров О.Д. Юридична деонтологія. Навч. посібник. – К., 2019. – 167 с.
10. Цирфа Г.О. Юридична деонтологія: Навч. посіб. - К., 2017. – 311с.
11. Сливка С.С. Юридична деонтологія: Навчально-методичний посібник. Львів, 2017. – 206с.
12. Бризгалов І.В. Юридична деонтологія: Стислий курс лекцій. – К., 2016.- 134с.
13. Шмоткін О.В. Юридична деонтологія. – К., 2017. – 218с.

10.1.3. Додаткова:

1. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів Національної поліції [Текст]: навч. посіб. / [авт.кол.: В.М. Білик, С.Г. Братель, В.І. Варивода та ін. ; за ред. В.А. Кулікова]. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2023. 285 с. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/29361>
2. Адміністративна діяльність поліції в умовах воєнного стану [: довідник] / [Безпалова О. І., Чишко К. О., Бахаєва А. С., Макаренко В. С.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ]. Харків, 2022. 105 с. URL:

<https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/17143>

3.Бабенко А.М., Борисова О.О. Юридична деонтологія: навчальний посібник. Одеса: ОДУВС, 2022. 176 с. URL: <https://dspace.oduvs.edu.ua/items/7d71c16f-100d-4f96-92f7-fb54895e7967>.

4.Березняк В. С., Демичева А. В. Дотримання прав та свобод людини та громадянина в діяльності Національної поліції: аналітичний огляд. Дніпро: ДДУВС, 2023. 48 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/10963>.

5.Бугайчук, К. Л. Підготовка працівників поліції у зарубіжних країнах: інформ.-практ. довід.: ч.1; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2021. 140 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10975>.

6.Бугайчук, К. Л. Підготовка працівників поліції у зарубіжних країнах: інформаційно-практичний довідник: частина 2; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 168 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/12521>.

7.Вілсон П. Практичний посібник для поліцейських, що взаємодіють із громадськістю. / за ред. Є. Зимич, О.Чернишенко, Ю. Загуменної; Консультативна Місія Європейського Союзу. Харків : EUAM, 2018. 49 с. URL:<https://dspace.univd.edu.ua/items/6fc7c6cb-a5c1-466d-afb5-0af99db3a4f4>.

8.Доценко, В. В. Використання інноваційних технологій у процесі формування психологічної культури поліцейського. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України* : зб. наук. пр. [конф. (м. Харків, 31 трав. 2019 р.)] / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. Харків: ХНУВС, 2019. С. 114–117. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8693>.

9.Євдокімова, О. О. Психологія професіогенезу керівника системи МВС України: моногр. / Євдокімова О.О., Бойко-Бузиль Ю.Ю.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ФОП Бровін О. В. 2023. 320 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/19309>.

10.Загуменна Ю.О., Лазарєв В.В. Відомча нормотворчість в Україні: досвід комплексного аналізу : монографія. Харків : Планета-Прінт , 2021. 228 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/510fbb8e-04b9-495d-843b-dccde26ce5d4/content>.

11.Загуменна Ю.О. Зарубіжна практика функціонування ювенальної юстиції. Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України: зб. тез доп. учасників міжнар. наук.-практ. конф.(Харків, 11 квіт. 2019 р.). Харків: ХНУВС, 2019. С. 108-110. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/50d6632c-a91c-4360-a728-bd73d181a6f5/download>

12.Юридична деонтологія / За ред. В.М. Горшенєва, В.В. Комарова – Х., 2017.- 287с.

13.Бандурка О.М. Основи управління в органах внутрішніх справ України: теорія, досвід, шляхи удосконалення. – Х.: Основа, 2017. – 196с.

14.Гавриленко О.А., Тетерич О.М. Моральні засади професії юриста // Вісник Університету внутрішніх справ. - Вип. № 3-4. - 2016. – 109с.

15.Шумський П. Підготовка юридичних кадрів: проблемні питання // Право України. - 2019. - № 3.

16.Букач В.В. Зміст конституційних політичних прав і свобод громадян // Право України. – 2018. - №9. – С.21-23.

- 17.Букач В.В. Особливості забезпечення поліцією конституційних політичних прав та свобод громадян // Захист прав, свобод і законних інтересів громадян України в процесі правоохоронної діяльності: Матер. Між нар. наук.-практ. конф. / Голов. ред. І.Г. Кириченко. – Донецьк: ДІВС, 2018. – С.594-602.
- 18.Волинка К. Забезпечення прав і свобод особи в Україні: теоретичні та практичні аспекти // Право України. – 2019.- № 11.- С.30-33.
- 19.Гуренко М.М. Теоретико-правові проблеми гарантій прав і свобод людини та громадянина: Монографія. – К., 2019.
- 20.Добрянський С. Інститут прав людини у сучасному міжнародному праві // “І”. Незалежний культурологічний часопис. – 2020. – № 21. – С.206 – 210

Інформаційні ресурси в інтернеті:

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>.
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України. URL: <http://www.rainbow.gov.ua>.
4. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL:<http://www.kmu.gov.ua/control/>.
5. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України. URL:<http://www.ombudsman.kiev.ua>.
7. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <https://mvs.gov.ua/>. <https://www.npu.gov.ua/>.
8. Офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокурора. URL: <https://www.gp.gov.ua/>.
9. Офіційний веб портал судової влади в Україні. URL: <https://court.gov.ua/>.
10. Офіційний веб-сайт Верховного Суду. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>.
11. Єдиний реєстр судових рішень в Україні. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>.
12. Рішення щодо України, винесені Європейським судом з прав людини. <https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-ukraini-vineseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini>.
13. Практика ЄСПЛ. Український аспект. URL: <https://www.echr.com.ua/>.
14. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
15. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>.
16. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua.
17. Національна юридична бібліотека. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html.

18. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>.
19. Юридична бібліотека Школи права Йелльського університету. URL: <http://www.law.yale.edu/library/>.
20. Повні тексти юридичних книг (бібліотека Князева). URL: <https://www.ebk.net.ua/>.
21. Бібліотека ДДУВС. URL: <https://dduvs.edu.ua/biblioteka/>.
22. Бібліотека ДонДУВС. URL: <https://dnuvs.in.ua/viddily-ta-viddilennya/zagalna-biblioteka>.
23. Бібліотека ЛьвДУВС. URL: <https://www1.lvduvs.edu.ua/elektronnyi-kataloh>.
24. Бібліотека НАВС. URL: <https://dn.naiu.kiev.ua/?lang=ru>
25. Бібліотека ОДУВС. URL: https://oduvs.edu.ua/departament/zahalna_biblioteka.
26. Бібліотека ХНУВС. URL: <https://lib.univd.edu.ua/>.

документально-джерельний та навчально-методичний комплекс: У 3-х ч. / Відп. Ред. Ю.Римаренко, Я.Кондратьєв, Ю.Шемшученко. – К., 2019.

1. Заворотченко Т.М. Правоохоронні органи як гарант захисту прав людини //Наук. вісник Юрид. акад. МВС: Зб. наук. праць. – 2019. - № 1 (7). – С. 132-137.
2. Марцеляк О.В. Інститут омбудсмена: теорія і практика: Монографія. – Х.:Вид-во НУВС, 2015.

10.1.4. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. <http://www.info-library.com.ua/books-book-157.html>
2. http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html
3. http://www.big-library.com.ua/book/45_Prikladna_etika.
4. http://the-law.at.ua/load/juridichna_literatura/juridichna_deontologija/16.
5. Сайт Асоціації українських моніторів дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів // <http://umdp1.info/index.php?d=1324717065>.
6. Юридическая деонтология, статьи по юридической деонтологии // <http://yurist-online.com/uslugi/yuristam/literatura/deont/>.
7. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
8. <http://www.univ.kiev.ua> – бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.
9. <http://www.library.ukma.kiev.ua> – наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»